

The article describes the ways of forming the media competence of future teachers of musical art in the condition of the use of information technologies and Internet for successful implementation of the tasks in musical and educational activities.

Key words: *media competence, media education, teacher of musical art.*

УДК 374.134.785

Макарова Е.В.,

*старший викладач
кафедри академічного та естрадного вокалу
Інституту мистецтв
Київського університету імені Б. Грінченка*

Яковенко В.Г.,

*старший викладач
кафедри академічного та естрадного вокалу
Інституту мистецтв
Київського університету імені Б. Грінченка*

ІННОВАЦІЙНІ НАПРЯМИ ПРОЦЕСУ ВОКАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

У статті розкриті резерви модернізації сучасної вокальної підготовки майбутнього фахівця музичної освіти на основі інноваційних тенденцій навчального процесу в класі постановки голосу на сучасному етапі розвитку національної музичної освіти. Розкриваються шляхи наближення української вокальної школи до європейських освітніх стандартів.

Ключові слова: *вокально-педагогічна освіта, інноваційні технології, сучасні тенденції.*

Постановка проблеми. Модернізація мистецької освіти на сучасному етапі розвитку суспільства актуалізується під впливом соціального замовлення, яке орієнтує педагогічну освіту в цілому і вокально-педагогічну освіту як складову частину цієї освіти на виконання завдань підготовки фахівців нової формації з високим рівнем професійно-фахової підготовки. Головним завданням української вокальної педагогіки стає наближення її до світових вокально-освітніх стандартів, які відповідають цінностям і вимогам сучасної вищої вокальної освіти.

Таким чином, університетська вокальна освіта спрямовується на підготовку виконавців — професіоналів, викладачів мистецьких дисциплін високого рівня. За таких умов головною проблемою є створення інноваційного простору вокально-фахової підготовки в системі сучасного інноваційного суспільства, щоб наблизити результати навчання до потреб економічних і демократичних інститутів європейського типу.

Аналіз наукових досліджень і публікацій з означеної проблеми показав, що різні аспекти розвитку вокально-фахової підготовки студентів вищих навчальних закладів знайшли відображення у наукових працях М. Агінян, Л. Беземчук, Вальборг Вербек-Свердстрем, С. Ковальнової, У. Маркотенко, М. Микиші, О. Рудницької, Ю. Юцевича та інших.

Проте питання організації процесу вокальної підготовки майбутнього фахівця музичної освіти на інноваційних засадах ще не знайшло належного наукового обґрунтування, що й визначило завдання цього дослідження.

Мета і завдання статті — науково обґрунтувати необхідність розвитку вокальної підготовки майбутнього фахівця музичної освіти на основі сучасних інноваційних напрямів у розвитку вокального мистецтва.

Виклад основного матеріалу. Важливим завданням підготовки майбутнього фахівця є його особистий розвиток. Для цього йому у процесі підготовки до професійної діяльності необхідно оволодіти інноваційними технологіями як інструментарієм вирішення завдань, що «безумовно, збагатить методичне і практичне поле майбутнього фахівця, підвищить його фахову компетентність і рівень професійної майстерності та, відповідно, сформує його ціннісно-змістові орієнтації» [1, 77]

Спів як мистецтво підпорядкований змінам музичних стилів. І вокальна педагогіка повинна готувати фахівців музичної освіти до того, щоб розкривати себе як виконавця в стилі свого часу. Даний принцип діяв у європейській вокальній науці ще з XIX ст. Усі методи і прийоми формування вокального голосу спирались на старий авторитарний стиль керівництва: «Співай так, як я», «Роби те чи інше» — без пояснень суті завдання, тільки на внутрішньому відчутті педагога, що подекуди призводило до розладу вокального апарату учня.

Основним педагогічним постулатом у «Школі раскрытия голоса» Вербек-Свердстрем є: «співак повинен бути господарем свого голосу і вміти свідомо керувати їм — це нове правило професіоналу» [1, 15]. Тому, занурюючись у питання співвідношення фізіології співацького апарату і мислення, студент повинен послідовно пройти три етапи: «мислення, як основу і робочий фактор; м'язові відчуття; і, нарешті, хвилювання. Студент може і повинен свідомо зрозуміти роботу всіх м'язів, які приймають участь у співацькому процесі, і впевнено керувати виконанням їх функцій. Він повинен зрозуміти, що інакше він стає рабом свого голосу» [1, 16].

Спираючись на ці інноваційні висновки щодо формування співацького голосу сучасних європейських фахівців вокалу, завдання щодо підготовки фахівців у сфері музичного мистецтва у вокальному класі вирішуються шляхом комплексного використання різних методів, які відбираються з урахуванням індивідуальних можливостей. Цей процес має бути свідомим — студент повинен знати причину вибору певного методу, механізм його дії на голосовий апарат, прогнозовані результати.

Регулярне й систематичне зосередження уваги учня на вібраційних м'язових та інших відчуттях під час співу, їх фіксації в поєднанні з якістю звуку, а потім — оволодіння впливами на звучання голосу через відчуття «вокально-тілесної схеми» є ефективним шляхом керування процесом навчання співу на сучасному етапі розвитку вокальної науки. Усі ці прийоми спрямовані на активний індивідуальний розвиток кожного студента, а не на старий авторитарний принцип керівництва.

Спираючись на ці висновки, можна говорити про те, що основними завданнями технологічних інновацій в вокальному класі є:

- запровадження у вокальній практиці передового досвіду вокальної науки на сучасному рівні;

– підвищення освітнього та культурного рівня кожного студента шляхом удосконалення самостійної та творчо-виконавської діяльності;

– перехід до динамічної, з використанням імперативних методів моделі навчання майбутніх фахівців, що дасть змогу задовольнити можливості кожного студента у здобутті певного освітнього та кваліфікаційного рівня відповідно до здібностей [3, 4].

Тільки на основі накопичення ґрунтовних наукових знань щодо природи та механізмів голосотворення, спираючись на наукові праці педагогів-практиків та вчених-акустиків, таких як Р. Юссон, В. Морозова, М. Микиша, Ю. Юцевич та інших, стало можливо на сучасному етапі навчати студентів осмисленому формуванню вокальної функції голосового апарату, використовуючи для цього демократичний стиль у вокальній педагогіці, на основі якого викладач:

– намагається врахувати індивідуальні можливості й особистий досвід студента, його активність, будову апарату, особливості нервової системи і його потреби як творчої особистості;

– намагається створити особистий характерний підхід;

– намагається бути нестереотипним у поведінці й оцінці;

– несуб'єктивний в оцінках.

Інноваційним у процесі роботи викладача вокалу на сучасному етапі є не тільки створення демократично-комунікативного стилю навчання, науково-якісного викладання навчального матеріалу, не тільки показ студенту, що треба зробити, щоб досягти поставленої мети (так зробив ти, так треба зробити, а для цього треба використати такі методи і прийоми). При цьому треба намагатися не використовувати примусові методи впливу на індивідуальність студента, погоджуючись із його інтерпретацією виконуваного твору що, безумовно, призводить до розвитку внутрішньої свободи студента та розвитку його творчого потенціалу.

Такий підхід до формування творчого фахівця — музиканта — є пріоритетним напрямком роботи сучасних європейських педагогів-вокалістів, про що говорить у своєму дослідженні Вайборг Вербек-Свердстрем. Безумовно, інноваційна концепція розвитку освітньої галузі в Україні загалом і в вокально-мистецькій освіті зокрема визначає її вплив на активізацію творчого потенціалу особистості.

«Одним із центральних інноваційних напрямів вітчизняної педагогічної теорії і практики стає вдосконалення технології

формування професійної компетентності майбутнього фахівця», — говорить доктор педагогічних наук Олексюк О.М. [4]

Використання модульно-рейтингової системи у процесі вокальної підготовки майбутніх фахівців вимагає інноваційного підходу не тільки в навчальній роботі, але й у звітно-контрольному процесі за знаннями студентів, особливо в підготовці до педагогічної практики. Традиційна форма заліку з так званого профрепертуару, який проводиться у формі виконання пісні під власний супровід, не дає повної картини роботи над шкільними піснями на практиці, тому інноваційним можна вважати залік, який проходить за умов, наближених до професійної діяльності, у єдності теорії і практики. Студент проголошує вступне слово, співає під власний супровід, диригує, аналізує, оцінює роботу своїх колег-студентів за допомогою карток-критеріїв. Такий комплексно-інтегрований залік:

- підвищує активність студентів;
- створює ситуацію проведення справжніх занять;
- розвиває творче мислення;
- показує індивідуальні професійні можливості кожного студента [3, 93–94].

Таким чином, готуючись до складання комплексного заліку з професійного репертуару, студент оволодіває інтерактивними методами роботи.

Висновок. Отже, підсумовуючи все вищесказане, можна зробити висновок, що основними інноваційними тенденціями в розвитку формування майбутнього фахівця музичного мистецтва, зокрема вокального мистецтва, на сучасному етапі розвитку національної освіти є наукові, інтерактивні, інтеграційні технології навчання, які здатні до об'єктивного вимірювання та оцінювання реального стану рівня підготовки студентів до професійної діяльності.

ДЖЕРЕЛА

1. Вербек-Свердстрем В. Школа раскрытия голоса: путь к катарсису в искусстве пения / Вальборг Вербек-Свердстрем ; пер. с нем. Федоровой Н.Н. — М. : Evidentis, 2009. — 224 с.
2. Козир А.В. Інноваційні тенденції акмеологічного становлення ви-кла-дачів мистецьких дисциплін // Академія педагогічних наук : 36.

матеріалів VI мистецько-педагогічних читань пам'яті професора О.П. Рудницької. — Чернівці : Зелена Буковина. — 2010. — С. 77.

3. Макарова Е.В. Застосування інтерактивних методів та прийомів навчання в процесі підготовки педагога-музиканта на заняттях з постановки голосу // Академія педагогічних наук : Зб. матеріалів науково-педагогічного семінару. — Чернівці : Зелена Буковина. — 2008. — С. 4.

4. Олексюк О.М. Інноваційні підходи у вищій мистецькій освіті // Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції «Інноваційні технології в освіті». — Ялта, 2012. — 354 с.

В статье раскрыты резервы модернизации современной вокальной подготовки будущего специалиста музыкального образования на основе инновационных тенденций учебного процесса в классе постановки голоса на современном этапе развития национального музыкального образования. Раскрываются пути приближения украинской вокальной школы к европейским образовательным стандартам.

Ключевые слова: вокально-педагогическое образование, инновационные технологии, современные тенденции.

The article disclosed reserves of the modernization of modern vocal training of the future music professional based on innovative trends in the educational process in the classroom setting rates at the current stage of development of national music education. It presents the ways of Ukrainian vocal school approach to European educational standards.

Key words: vocal-pedagogical education, innovative technology, current tendencies.